

Avaluació del Pla Director de Cooperació al desenvolupament de Terrassa (2014-2020)

Terrassa, 16/12/2021

Consideracions prèvies

- Avaluació del Pla Director, no de les entitats i de les accions de cooperació i educació en sí.
- Proposta planificadora molt complerta i innovadora en el seu moment.
- Part inicial del procés d'elaboració del nou Pla Director de Cooperació.
- Procés d'aprenentatge, no de fiscalització.

Metodologia

- Buidat de la documentació disponible.
- Anàlisi dades execució pressupostària.
- Presentació del procés al Consell.
- Tallers amb les entitats. Entrevistes individuals.
- Discussió d'informe preliminar amb l'Ajuntament.
- Redacció informe i presentació al Consell.

Continguts

- Visió general

- Validesa dels Enfocaments

- Desenvolupament de les línies de treball

- Acompliment dels objectius estratègics

- Assoliment de fites

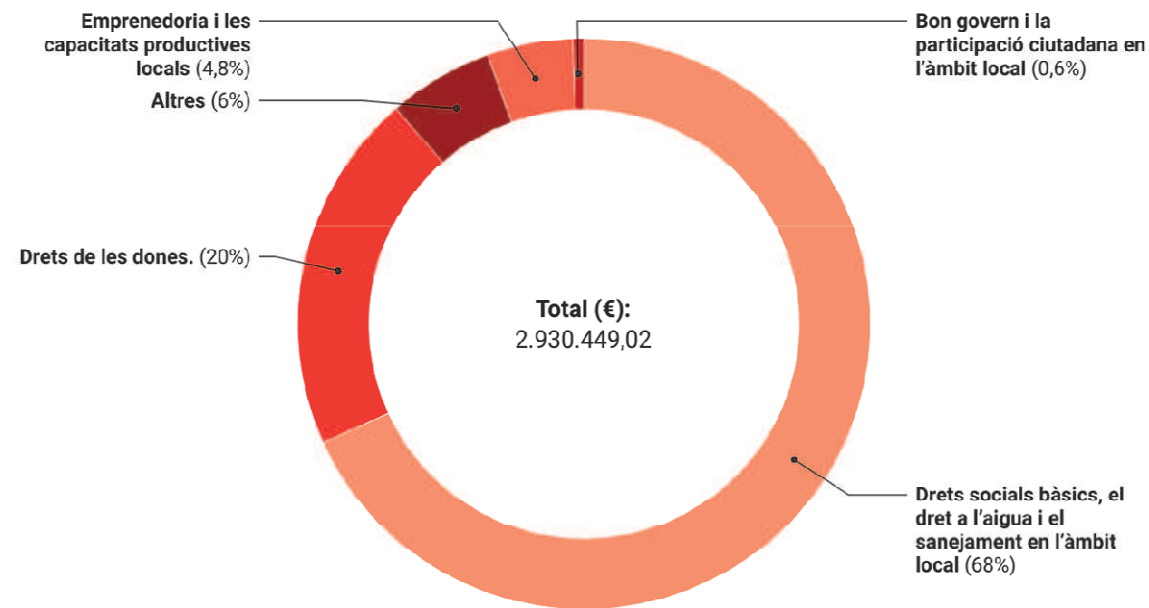
Validesa dels Enfocaments

• L'enfocament de gènere

- Execució pressupostària important, sense dades d'altres elements.
- No sabem com ha evolucionat des de la situació prèvia.
- Sensació d'haver mantingut el que es feia a les entitats i incorporació a l'acció directa municipal.

La cooperació internacional a Terrassa (2014-20)

Distribució pressupostària en la línia de desenvolupament, segons les prioritats marcades al Pla Director de Cooperació.

L'epígraf 'Altres' recull aquelles activitats no atribuïbles a les prioritats previstes al Pla.

Gràfic: Ziri • Font: Ajuntament de Terrassa • Creat amb Datawrapper

Validesa dels Enfocaments

• L'enfocament basat en els drets humans

- Execució pressupostària majoritària, però molt centrada en facilitar infraestructures als titulars d'obligacions.
- Formació a les entitats, però amb sensació de continuïtat.
- Suport municipal a programes importants com 'Ciutats Defensores'.

La cooperació internacional a Terrassa (2014-20)

Distribució pressupostària en la línia de desenvolupament, segons les prioritats marcades al Pla Director de Cooperació.

L'epígraf 'Altres' recull aquelles activitats no atribuïbles a les prioritats previstes al Pla.

Gràfic: Ziri · Font: Ajuntament de Terrassa · Creat amb Datawrapper

Validesa dels Enfocaments

• La promoció de la sostenibilitat ambiental

- No hi ha dades, però no es troben gaire iniciatives específiques.
- Transversalment, criteri secundari de valoració de les propostes dins a convocatòria.
- Més present via educació a la ciutadania i amb la promoció de l'economia social i solidària.

• La promoció de la pau i la cultura de la pau

- No s'identifiquen accions de cooperació o d'incidència.
- Força activitat a nivell educatiu (Fomentem la pau a les escoles, Mes de la Pau, etc.).
- Implicació a Alcaldes i Alcaldesses per la Pau.
- Lluita contra els discursos d'odi liderada i treballada des de Ciutadania i Convivència.

Desenvolupament línies de treball

- **Promoure una ciutadania solidària, crítica i compromesa**
 - S’han impulsat campanyes de sensibilització, suport als centres docents i s’ha acompanyat l’agenda de desenvolupament sostenible i la de pau.
 - Transvesalització amb poc suport polític i basada en la proactivitat dels equips tècnics, però ha existit (*Dona i desenvolupament, Salut i Desenvolupament, etc.*)
 - Possibilitats dels centres educatius poc explorades.
 - Sistema feixuc de suport a les entitats. Visió més propera a la captació de suports que a una EpD enfocada en drets.
 - Desenvolupament de campanyes de manera periòdica, Taula de Refugiats, etc.
 - Proactivitat comunicadora, capacitat poc aprofitada.

Desenvolupament línies de treball

- **Contribuir al desenvolupament humà sostenible local mitjançant una cooperació municipalista eficaç**
 - Molt vinculat amb les iniciatives de les entitats.
 - Priorització de l'educació i la sanitat, cobrint també els sectors productius, suport a les dones, etc.
 - Capacitats municipals poc aprofitades, en àrees tècniques i d'enfortiment dels governs democràtics.

Desenvolupament línies de treball

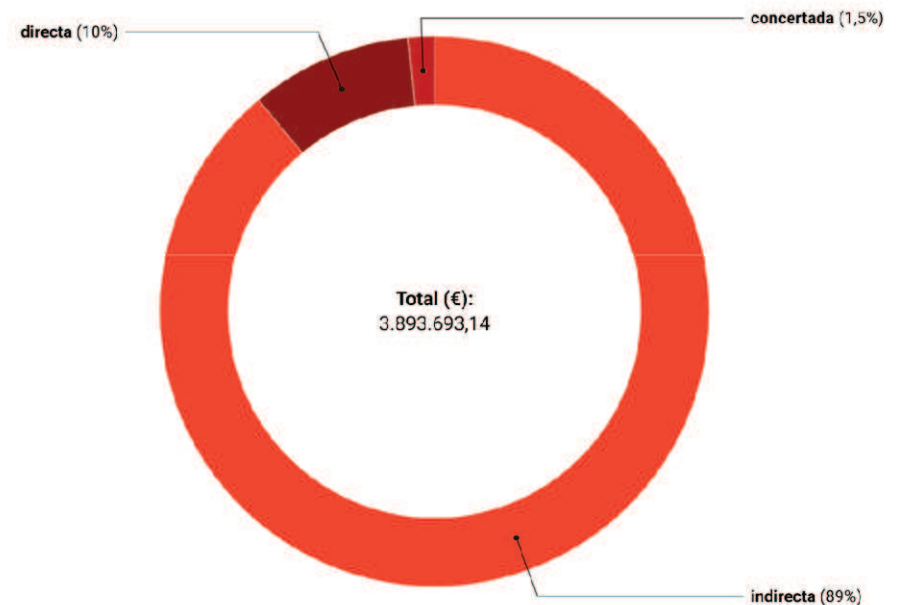
- **Coordinar la resposta d'acció humanitària i d'emergència dels agents de la ciutat**
 - Convenis de col·laboració i suport a entitats a través de convocatòria.
 - Sense informació sobre l'acompanyament en l'elaboració d'estratègies i programes de reducció de riscos de desastres.
 - Suport continu a les persones refugiades a la Mediterrània, campaments saharauis i infants ucraïnesos.

Acompliment objectius estratègics

- **O.E. 1. Consolidar els mecanismes i espais de participació dels agents de la cooperació al desenvolupament de Terrassa.** Àmpliament treballat, Consell participat i representatiu.
- **O.E. 2. Promoure una cooperació municipalista concertada entre els agents públics i privats de la ciutat.** Concertació testimonial, no hi ha mandat polític per *enfortir el lideratge municipal en el disseny d'estratègies de cooperació en les ciutats/territori prioritàries*, tot i les experiències existents.

La cooperació internacional a Terrassa (2014-2020)

Distribució del pressupost segons les diferents modalitats de cooperació.

No es tenen en compte les despeses administratives, les quals es consideren repercuteixen proporcionalment a les diferents modalitats.

Gràfic: Ziri • Font: Ajuntament de Terrassa • Creat amb Datawrapper

Acompliment objectius estratègics

- **O.E. 3. Promoure una acció transversal i coherent del conjunt de l'acció municipal en matèria de cooperació al desenvolupament.**
 - S'han incorporat *les bones pràctiques i experteses municipals en la cooperació tècnica i el desplegament de les prioritats sectorials* (ex. Líban), però poc.
 - Impuls compra pública però molt de recorregut amb altres capacitats a la ciutat (universitat, consorci hospitalari, ESCAC, etc.).
 - Poca integració amb el Pla d'Internacionalització.

Acompliment objectius estratègics

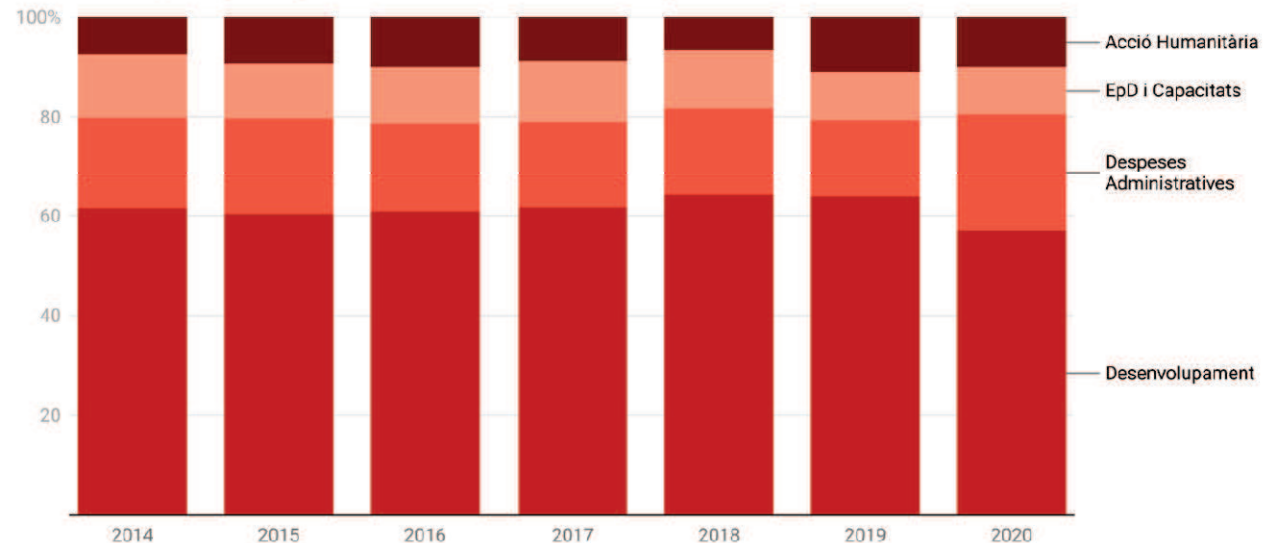
- **O.E.4. Millorar la qualitat i l'eficàcia de la política pública de cooperació al desenvolupament.**
 - El Pla no ha servit de guia efectiva durant aquest període.
 - No s'ha avançat amb la cultura de l'avaluació i no s'han incorporat nous coneixements i lliçons.
- **O.E.5. Promoure la coordinació entre actors i la participació en xarxes nacionals i internacionals de cooperació al desenvolupament.**
 - Espai de treball amb FCCD, CGLU i la DIBA. Poca aproximació a la Generalitat.
 - Les entitats no han fet moviments per integrar-se en xarxes d'ONG i l'aproximació als col·lectiu de nova ciutadania tampoc han tingut fruits remarcables.

Assoliment de fites

- **Promoure una ciutadania solidària, crítica i compromesa**
 - **1.1. Haver constituït un grup de treball sobre EpD en el Consell Municipal per coordinar i millorar l'oferta de continguts i metodologies en el currículum escolar.** Crea altres grups (Àfrica, refugiats), però no d'EpD. Lideratge de l'equip tècnic i manca de formalització dels espais.

La cooperació internacional a Terrassa (2014-2020)

Distribució del pressupost segons les diferents línies de treball i despeses administratives.

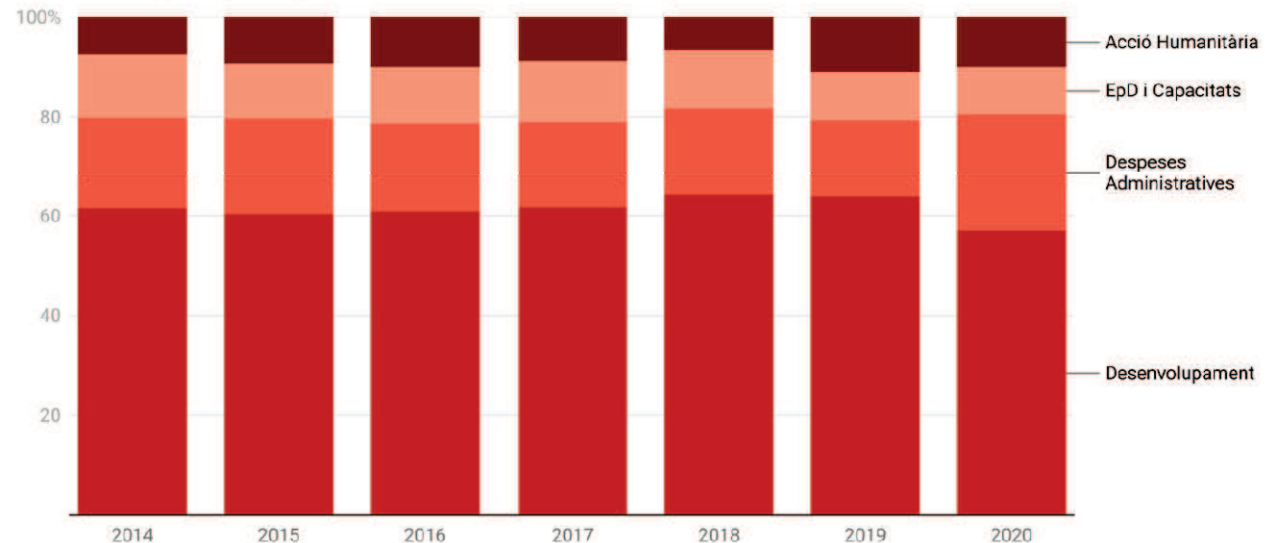
Gràfic: Ziri • Font: Ajuntament de Terrassa • Creat amb Datawrapper

Assoliment de fites

- **1.2. Disposar d'un Pla de sensibilització anual de forma consensuada amb els serveis municipals i les ONG municipals.** Es limita a la programació amb suport de la DIBA. Visió molt reduïda a la sensibilització, pel que fa a les entitats, i poc aprofitament de l'espai educatiu formatiu. Transversalització incipient però sense suport fort.

La cooperació internacional a Terrassa (2014-2020)

Distribució del pressupost segons les diferents línies de treball i despeses administratives.

Gràfic: Ziri • Font: Ajuntament de Terrassa • Creat amb Datawrapper

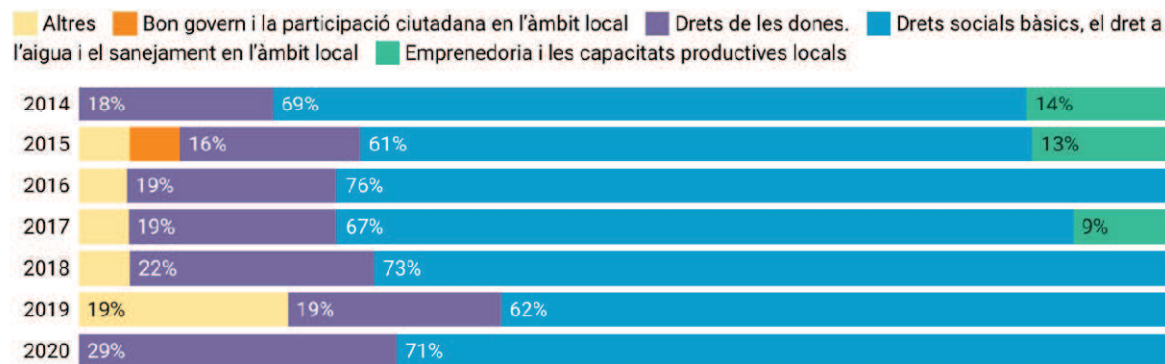
Assoliment de fites

Contribuir al desenvolupament humà sostenible mitjançant una cooperació municipalista eficaç local

- **2.1. S'ha destinat com a mínim un 15% de l'AOD a la promoció dels drets socials bàsics, el dret a l'aigua i el sanejament en l'àmbit local. S'ha arribat a un 68%.**
- **2.2. S'ha destinat un mínim del 15% de l'AOD a la promoció del bon govern i la participació ciutadana en l'àmbit local. Assolit un 0,6%.**

La cooperació internacional a Terrassa (2014-20)

Evolució de la distribució pressupostària en la línia de desenvolupament, segons les prioritats marcades al Pla Director de Cooperació.

L'epígraf 'Altres' recull aquelles activitats no atribuïbles a les prioritats previstes al Pla.

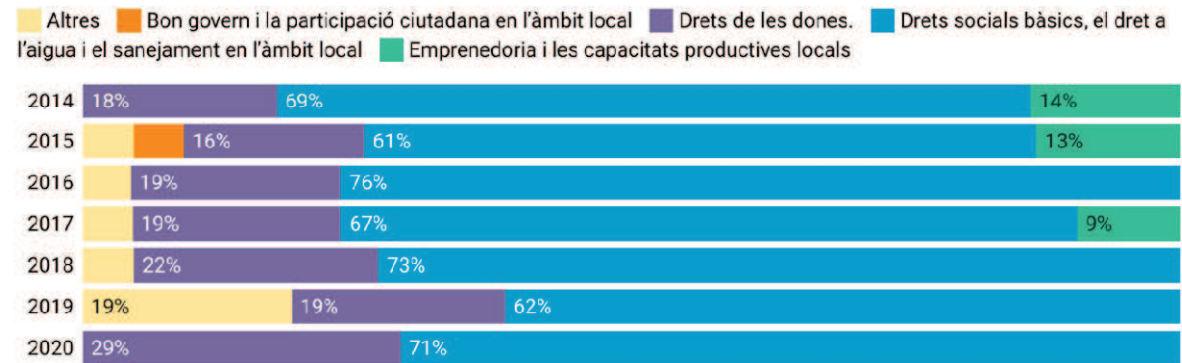
Gràfic: Ziri • Font: Ajuntament de Terrassa • Creat amb Datawrapper

Assoliment de fites

- **2.3. S'ha destinat un mínim del 15% de l'AOD a la promoció de l'emprenedoria i les capacitats productives locals.**
Assolit un 4,8% estimat.
- **2.4. S'ha destinat un mínim del 15% de l'AOD a la promoció dels drets de les dones.** Assolit un estimat del 20%.

La cooperació internacional a Terrassa (2014-20)

Evolució de la distribució pressupostària en la línia de desenvolupament, segons les prioritats marcades al Pla Director de Cooperació.

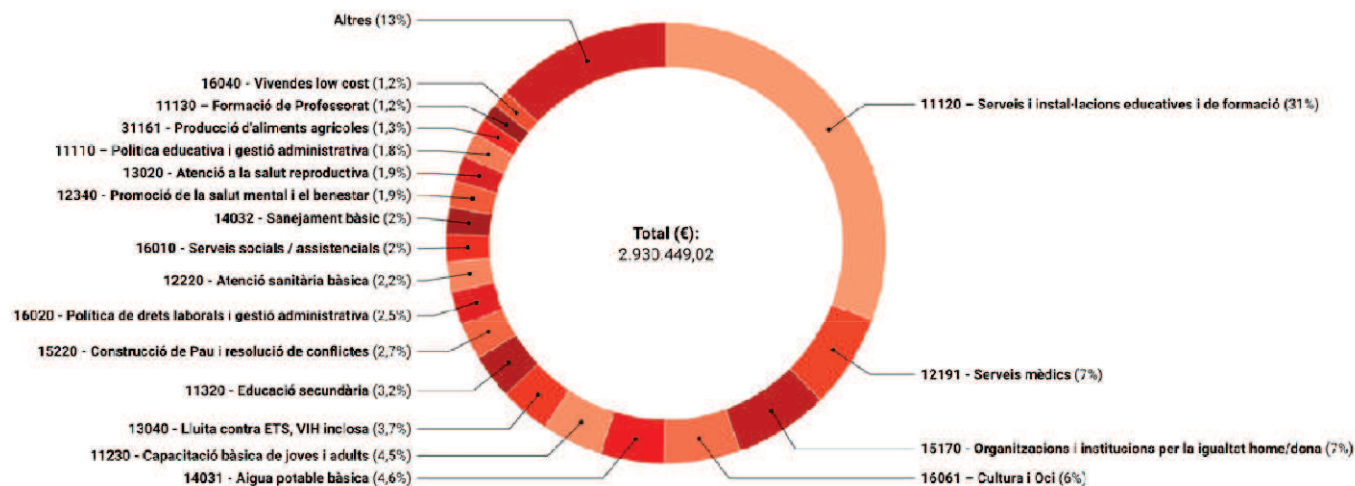
L'epígraf 'Altres' recull aquelles activitats no atribuïbles a les prioritats previstes al Pla.

Gràfic: Ziri • Font: Ajuntament de Terrassa • Creat amb Datawrapper

Assoliment de fites

La cooperació internacional a Terrassa (2014-20)

Distribució pressupostària en la línia de desenvolupament, segons el codi CRS-CAD.

Gràfic: Ziri • Font: Ajuntament de Terrassa • Creat amb Datawrapper

- **Contribuir al desenvolupament humà sostenible mitjançant una cooperació municipalista eficaç local**
 - No hi ha mecanismes per ajustar els objectius sectorials o geogràfics del Pla Director.
 - Classificació sota conceptes massa amples.
 - Educació és el sector netament prioritari.

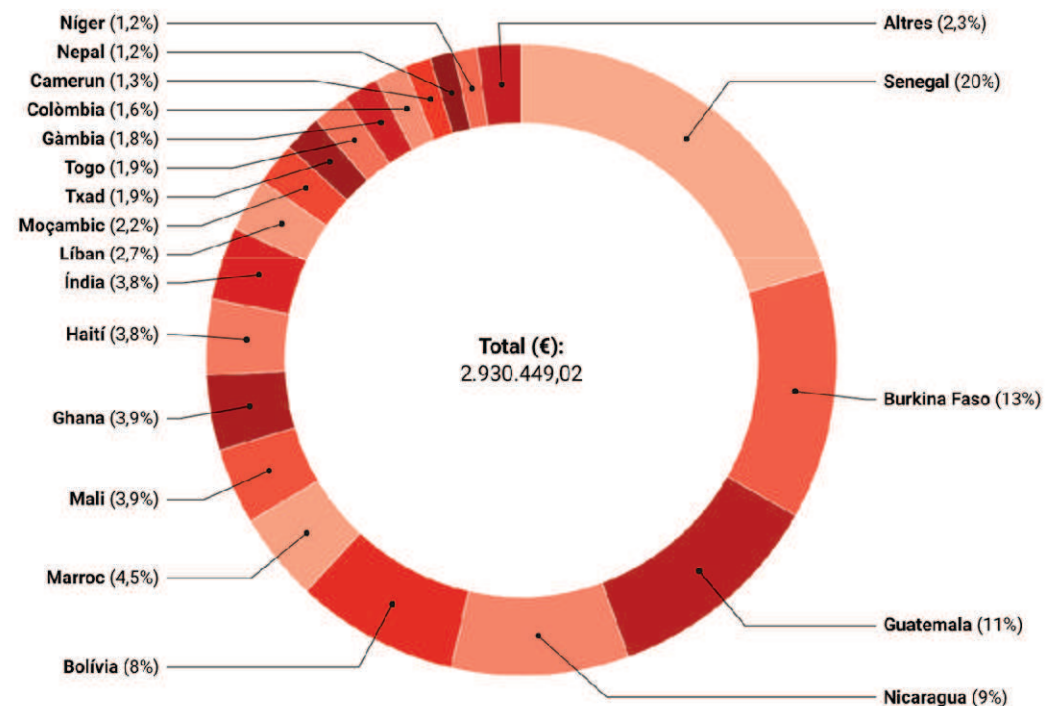
Assoliment de fites

Focalitzar territorialment la cooperació de ciutat

- **3.1. Haver definit 2/3 territoris prioritaris per a la cooperació de ciutat.** Fins a 23 països al període avaluat. 5 en concentren el 62% dels recursos. Encaixa amb criteris d'IDH i de la resta de la cooperació catalana, o de població nouvinguda.
- **3.2. Haver posat en marxa dos programes pilot de cooperació ciutat-ciutat en els territoris prioritzats.** Líban i Marràqueix, intentats amb poc recorregut.

La cooperació internacional a Terrassa (2014-2020)

Distribució per països del pressupost de cooperació al desenvolupament.

Gràfic: Ziri • Font: Ajuntament de Terrassa • Creat amb Datawrapper

Assoliment de fites

- **Reforçar el Consell de Cooperació municipal com un espai de representació i participació efectiva.**
 - **4.1. S'ha garantit la representació del conjunt d'agents de la ciutat implicats en acció de cooperació al desenvolupament i educació per al desenvolupament en el Consell Municipal.** Dubtes sobre la presència d'alguns col·lectius (migrants, estudiants). Àmplia presència i participació, però sensació de lideratges poc renovats.
 - **4.2. S'ha millorat la dinàmica de participació en les sessions plenàries del Consell Municipal mitjançant el treball al voltant de grups de treball.** Poca discussió estratègica. La gran participació acaba dificultant-ne el dinamisme, tot i la bona feina de l'equip tècnic.

Assoliment de fites

- **Promoure una cooperació municipalista**
 - **5.1. S'han habilitat mecanismes de finançament per a la cooperació concertada.** No existeix.
 - **5.2. S'han impulsat dues experiències pilot de cooperació concertada en els territoris prioritaris.** Única experiència a Nicaragua amb Alternativa 3.

Assoliment de fites

- **Promoure una acció transversal i coherent del conjunt de l'acció municipal**
 - **6.1. S'ha impulsat un programa pilot de cooperació tècnica municipal en l'àmbit dels drets de les dones.** Impulsat al Marroc (Rif i Marràqueix).
 - **6.2. S'ha impulsat un programa pilot de cooperació tècnica municipal en l'àmbit del bon govern i la participació ciutadana.** Impulsat al Líban (Vall de la Bekaa).
 - **6.3. S'han incorporat clàusules de compra responsable en els contractes de compra pública de l'Ajuntament.** Incorporada des del 2011 i 2016, sense dades sobre el seu impacte. Possibilitat d'ampliar-la més enllà de les qüestions laborals. Membre de la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS) i Electronic Watch.
 - **6.4. Es disposa d'un mecanisme de coordinació i informació àgil que permet conèixer les accions internacionals de l'ajuntament amb un impacte potencial sobre el desenvolupament.** Sense desenvolupar.

Assoliment de fites

- **Millorar la qualitat i l'eficàcia de la política pública de cooperació al desenvolupament**
 - **7.1. L'últim trimestre de cada exercici el Consell de Cooperació Municipal aprova un programa d'actuació de cooperació al desenvolupament alineat amb aquest pla director i vinculat al pressupost municipal. No desenvolupat.**
 - **7.2. S'han creat comissions de seguiment al voltant dels projectes pilot de cooperació concertada ciutat-ciutat. No desenvolupat.**
 - **7.3. El primer trimestre de cada exercici es publica una memòria de seguiment de les actuacions del programa d'actuació anual de l'exercici anterior i de les fites que estableix aquest pla director. No desenvolupat.**
 - **7.4. S'ha realitzat una avaluació d'impacte en algun dels països amb més tradició de cooperació de l'Ajuntament de Terrassa. No desenvolupat.**

Assoliment de fites

- **Promoure la coordinació entre els actors i la participació en xarxes nacionals i internacionals de cooperació al desenvolupament**
 - **8.1. S'ha participat en els espais de coordinació i els grups de treball en matèria de cooperació de la Diputació de Barcelona.** El suport de la DIBA es considera de gran valor per a Terrassa.
 - **8.2. S'ha participat en les comissions de treball del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.** Dificultats en l'encaix dels serveis que ofereix per a una ciutat com Terrassa. Poc coneixement entre les entitats, més enllà de *Ciutats Defensores*.
 - **8.3. Haver garantit una representació de les ONG del Consell Municipal a la Confederació Catalana d'ONG.** Malgrat la predisposició de LaFede.cat, no hi ha hagut massa aproximació.

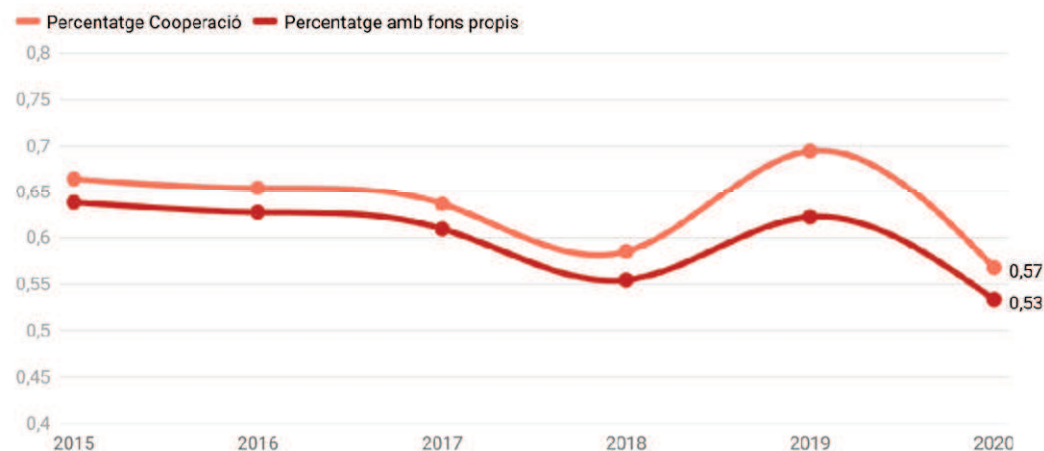
Assoliment de fites

- **Garantir els recursos financers i consolidar les capacitats organitzatives i institucionals per al bon desplegament de la política de cooperació al desenvolupament**

- **9.1. S'ha mantingut la dotació de l'1% dels ingressos propis de l'Ajuntament a la política pública de cooperació al desenvolupament.** Petit augment total però davallada percentual. Criteri diferent al FCCD en la comptabilitat. No hi ha un seguiment efectiu sobre la dotació pressupostària.

La cooperació internacional a Terrassa (2015-20)

Evolució del pressupost municipal relatiu, amb fons propis i amb el suport d'altres administracions.

L'aportació de la DIBA es resta al total pressupostat. Si es considerés aquesta xifra en el còmput global de l'ACD catalana, s'estaria comptabilitzant per partida doble aquesta aportació, des de Terrassa i des de la pròpia Diputació de Barcelona.

Gràfic: Ziri • Font: Ajuntament de Terrassa • Creat amb Datawrapper

Assoliment de fites

- **9.2. S'han explorat fórmules de cofinançament amb altres donants i amb donants multilaterals com la UE.** No realitzat.
- **9.3. Disposar d'una oferta formativa per al conjunt dels agents de la ciutat.** Realitzada, però sense dades sobre el seu impacte.
- **9.4. Haver donat resposta a les necessitats formatives del conjunt de serveis municipals en metodologies i continguts de cooperació al desenvolupament.** Realitzada, però sense dades sobre el seu impacte.
- **9.5. Haver enfortit l'estructura municipal responsable de la direcció i implementació d'aquesta política pública.** Ampliada formalment, però sense capacitat per donar sortida a les necessitats administratives i les innovacions proposades pel Pla.

NOTA ACLARATÒRIA:

Sistema de càlcul de l'1% a Terrassa

- Terrassa fa el càlcul de l'1% destinat a Cooperació Internacional a partir dels ingressos municipals consolidats al darrer exercici municipal tancat.
 - Així l'1% per al 2022 es calcula sobre els Impostos directes i indirectes cobrats durant l'exercici 2020, que és el darrer any contable tancat.
- Amb aquesta dotació es financen els capítols 1, 2, 4 i 7 del pressupost directament destinat a cooperació internacional de forma exclusiva. No es destinen recursos de l'1% a despeses genèriques de funcionament municipal, formació, recolzament a les entitats o d'altres.

Assoliment de fites

Fites	Acompliment			
	Gens	Poc	Raonable	Molt
Promoure una ciutadania solidària, crítica i compromesa				
Contribuir al desenvolupament humà sostenible local mitjançant una cooperació municipalista eficaç				
Focalitzar territorialment la cooperació de ciutat				
Reforçar el Consell de Cooperació municipal com un espai de representació i participació efectiva.				
Promoure una cooperació municipalista				
Promoure una acció transversal i coherent del conjunt de l'acció municipal				
Millorar la qualitat i l'eficàcia de la política pública de cooperació al desenvolupament				
Promoure la coordinació entre els actors i la participació en xarxes nacionals i internacionals de cooperació al desenvolupament				
Garantir els recursos financers i consolidar les capacitats organitzatives i institucionals per al bon desplegament de la política de cooperació al desenvolupament				

Conclusions

- **No ha existit suficient lideratge polític**, factor que ha dificultat innovar tècnicament o aprofundir i estructurar la transversalització. Fites poc realistes.
- **Poc marge per a la construcció d'una veritable política pública.** Recursos pràcticament destinats a administrar la convocatòria de subvencions, sense oportunitat per avançar en EpD o incorporant altres recursos a la ciutat.
- **Instruments poc eficients**, sense capacitat d'incorporar nous aprenentatges, conèixer els impactes generats i actualitzar la cooperació municipal.
- **La transversalització no està estructurada** i resta pendent de la voluntat favorable dels equips tècnics involucrats. La cooperació ocupa un lloc perifèric que dificulta la coordinació amb altres àmbits.
- **Relativa invisibilitat comunicativa**, en no saber estructurar un discurs que defensi el seu valor i la seva aportació a la resta de polítiques.
- **Pèrdua relativa de recursos.**
- **Bon enxàrxament**, tret del Fons Català.

Conclusions

- **Teixit variat però amb poca capacitat de liderar processos de renovació.**
- Accions de cooperació **enfocades a la resolució de necessitats bàsiques** i no de construcció de drets humans. Gran suport al desenvolupament d'infraestructures o la dotació d'equipaments.
- **Positiva transversalització de gènere**, bona base per actualitzar la cooperació.
- Sectorialment, destaquen **educació i salut**, i dins aquesta darrera la salut visual. El suport a la governança democràtica no s'ha pogut desenvolupar tal i com s'esperava.
- **Certa concentració geogràfica**, no suficient encara per afavorir el seguiment estret, l'impacte i l'aprenentatge.
- **No existeix encara un enfocament municipalista**, recursos dedicats a la modalitat indirecta i sense incorporació de les capacitats locals ni connexió amb el projecte polític de ciutat.
- **L'EpD és una línia encara per desenvolupar**, malgrat algunes bones pràctiques.

Recomanacions

A nivell estructural:

- Realitzar una **reflexió, a nivell de ciutat**, sobre el lloc que ha d'ocupar i els objectius que ha de perseguir la cooperació a la ciutat.
- Ubicar-la en un **espai superior dins l'organigrama municipal**, amb un mandat polític més potent.
- Identificar **fites realistes** amb les entitats per al proper pla, tot reconeixent la diversitat de capacitats existent. **Posar en valor els diferents rols de tots els actors**, habilitant mecanismes específics.

Recomanacions

A nivell estructural:

- Definir mecanismes a la interna del Consell per **assegurar el paper orientador del nou Pla**, de manera que l'acompliment de les fites i objectius proposats sigui substantiu i la pràctica de la cooperació s'orienti cap a ells.
- Explicar i treballar més les **relacions amb xarxes i altres actors** com la DIBA o el FCCD, entenent la seva importància estratègica per al municipi, i incentivant la pertinença a xarxes supramunicipals.
- **Aproximació estratègica amb el FCCD**, i col·laboracions amb d'altres municipis amb visions similars, que possibilitin la concertació d'accions en xarxa i la captació de recursos addicionals.

Recomanacions

En relació a la pràctica de la cooperació i l'educació al desenvolupament:

- **Renovar i redefinir els actuals instruments**, de manera que permetin l'aprenentatge i la millora de la qualitat.
- **Identificar les capacitats pendents d'articular**, adreçades a construir una cooperació cada cop més municipalista, així com sectors d'expertesa, que facilitin l'especialització.
- **Incorporar capacitats externes en la gestió del cicle de projectes**, especialment en la valoració de propostes i en l'avaluació de les actuacions. La preservació del teixit d'entitats és compatible amb l'exigència de la màxima qualitat, transparència i la introducció gradual de l'enfocament de gènere i basat en drets humans.

Recomanacions

- Augment de la **concentració geogràfica** de les propostes, amb projectes conjunts entre entitats.
- Augmentar la **dotació econòmica de la modalitat directa i concertada**, amb un disseny d'accions plurianuals amb altres administracions públiques del sud global.
- Augmentar, total i relativament, els **recursos destinats a l'EpD** i guanyar en pes proporcional.
- Augmentar les **capacitats de l'equip tècnic** de Solidaritat i Cooperació de l'Ajuntament, especialment per l'EpD per alinear-se amb la transformació educativa dels darrers anys. També alliberar de la gestió administrativa a l'actual equip
- Dotar-se d'una **estratègia comunicativa** per potenciar el treball educatiu pendent a la ciutat, i de construcció d'un relat al voltant de la cooperació que faciliti la seva defensa i posada en valor.

El nou Pla Director

- Retorn de l'avaluació a entitats, equip tècnic i polític.
- Identificar les premisses i línies bàsiques com a política pública per al proper període. Tallers amb equip tècnic i responsables polítics.
- Recollir aportacions, individuals i col·lectives de les entitats. Tallers i entrevistes.
- Identificar nous actors i capacitats.
- Document de línies bàsiques. Discussió amb equip tècnic i polític.
- Primera versió del Pla. Discussió amb actors.
- Versió final i aprovació.

Recursos humans

- 1 Cap de servei de Solidaritat i Cooperació
- 1 Tècnic auxiliar
- 1 Auxiliar de gestió (el cost no està imputat)

Execució econòmica 2014-2021

Indicadors d'execució econòmica								
Despesa executada								
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total	608.414,53	593.326,82	655.729,34	650.042,22	726.870,11	800.633,82	686.942,87	787.216,87